

виступу студентів за умови його об'єктивності, створення атмосфери позитивного ставлення до нього та взаємоповаги учасників навчального процесу.

*Наталія Муркіна
м. Київ*

Особливості формування англомовної дискурсивної компетентності студентів

Однією з домінуючих практичних цілей у викладанні іноземної мови у ВНЗ є формування та подальший розвиток комунікативної компетенції в ситуаціях професійного спілкування. Комунікативна компетенція має багатокomпонентний склад. Однією з її найбільш значущих складових вважається дискурсивна компетенція. Під дискурсивною компетенцією розуміється система знань про реалізовані в комунікації правила організації тематично варіативної інформації у формі різножанрових мовних творів, а також система навичок побудови та інтерпретації тексту.

Професійна дискурсивна компетенція означає оволодіння типами дискурсів, за допомогою яких можливо відтворити предметний і соціальний зміст професійної діяльності. Даний вид компетенції виступає невід'ємною структурно-змістовною складовою професійної компетентності і означає здатність застосовувати сукупність знань, умінь, навичок, а також способів діяльності, пов'язаних з проведенням дискурс-аналізу, побудовою і ситуативним розумінням дискурсів як об'єктів реальної дійсності в процесі здійснення професійної діяльності.

В основі розглянутого терміна лежить поняття дискурсу - мовного твору. Отже, саме дискурс є об'єктом оволодіння на заняттях з іноземної мови в технічному вузі. Типи дискурсів виступають основним компонентом змісту навчання іншомовного спілкування, спрямованого на формування дискурсивної компетенції. Вибір методів формування дискурсивної компетенції у навчальних ситуаціях оволодіння іноземною мовою студентами технічного вузу має базуватися на обліку ряду факторів. До їх числа відносяться комплексна характеристика соціально-психологічного портрета учня, тип комунікативної ситуації, ситуативно-персональна специфіка реалізації дискурсивної стратегії і тактик в конкретних навчальних ситуаціях, що відтворюють реальні ситуації професійного спілкування. Таким чином, перш ніж навчати дискурсу, необхідно здійснити відбір типів дискурсів, що відповідають меті навчання. З метою придбання дискурсивної компетенції студентів необхідно навчити професійно значущим різновидам дискурсу і жанрами професійної сфери спілкування (анотація, реферат, тези, повідомлення, біографія, діловий лист, приватний лист, твори публічної промови - наукові доповіді, звіти, повідомлення); їх структурно-композиційним і мовним характеристикам; прийомам структурування мови з використанням адекватних мовних засобів (початок, введення теми, узагальнення, висновки, додаток, ілюстрація, акцентуація, зміна теми, захоочення до продовження мовлення, завершення промови); вилучення сенсу при сприйнятті на слух автентичних мовних повідомлень іноземною мовою монологічного і діалогічного характеру, а також при читанні творів усіх професійно значущих видів письмового дискурсу; дискурсивні стратегії усної та письмової комунікації іноземною мовою.

В умовах навчання основам дискурсивної техніки іноземної мови виділяються три основних етапи. Перший, інформаційно-аналітичний, етап включає ознайомлення з різновидами дискурсу і жанрами, обслуговуючими сферу професійного спілкування відповідно до обраної спеціальності. Даний етап спрямований на системне і комплексне вивчення теоретичного матеріалу, ознайомлення з новими поняттями і передбачає формування умінь створювати і сприймати мовленнєвий твір в екстралінгвістичні контексті. На другому етапі здійснюється навчання всіма компонентами дискурсивної компетенції, виконання різноманітних вправ направлених на оволодіння мовними

засобами і структурою, властивими досліджуваному формату дискурсу. Основна увага на даному етапі приділяється таким компонентам роботи з текстом як розуміння логіко-сміслової структури тексту; структурно-композиційне оформлення тексту; побудова тексту відповідно до мети комунікації; використання лексико-граматичних засобів. На третьому, узагальнюючому-розвиваючому, етапі студенти навчаються орієнтуватися в умовах комунікації, співвідносити поставлену мету із заданою ситуацією спілкування, вибирати, на основі проведеного аналізу, відповідний формат дискурсу і здійснювати його коректну реалізацію в умовах, що імітують реальне спілкування. Для дискурсивної компетенції в ситуаціях професійного спілкування відмінні характеристики - це поєднання знання теоретичних основ лінгвістичного вчення про дискурси і практичних умінь проводити дискурс-аналіз, співвідносити комунікативну ситуацію зі стратегією моделювання дискурсу, вибирати спосіб організації дискурсу відповідно до мети висловлювання і індивідуальними характеристиками адресата.

*Ірина Назаренко
аспірант, м. Київ*

Особливості навчання англійської мови майбутніх програмістів

Сучасний етап розвитку нашої країни передбачає підготовку фахівців усіх галузей з урахуванням світового досвіду і швидкоплинних змін та інновацій у сфері інформаційних технологій. Це значною мірою впливає, а іноді і обумовлює появу, інновацій в освітніх процесах, що знаходить своє відображення в сучасних тенденціях, методах і технологіях навчання студентів вищих технічних навчальних закладів. Вивчення іноземної мови виходить за межі власне опанування мовою і стає запорукою успішної загальної підготовки кваліфікованих фахівців. Володіння іноземною мовою стає обов'язковою умовою фахівця будь-якого профілю, надає йому переваги з огляду на можливість вчасного оновлення своїх знань, а, отже, є умовою його конкурентної спроможності на ринку праці.

Разом і іншими фахівцями технічних спеціальностей, фахівці з програмування користуються широким попитом на ринку праці і прослідковуються тенденції до збільшення цього процесу в межах такого явища, як аутсорсінг (від англ. outsourcing – пошук позаштатних працівників). Збільшення соціального замовлення з підготовки фахівців з програмування яскраво виражається у збільшенні кількості вищих навчальних закладів, які готують фахівців цього профілю. Сьогодні майже в кожному політехнічному вузі є навчання в межах цієї спеціальності. Попри велику кількість студентів цієї спеціальності, що випускаються щорічно, потреба в кваліфікованих програмістах не зменшується. Програмісти зараз потрібні в усіх сферах бізнесу і промисловості.

Вищезазначене обумовлює потребу в перегляді існуючих реалій у володінні іноземною мовою студентів технічних спеціальностей (зокрема у сфері програмування), оновленні змісту навчального процесу, а також пошуку і впровадженні нових методів і технологій навчання іноземної мови. Переважна більшість з 107 опитаних студентів 3 курсу факультету інформатики та обчислювальної техніки НТУУ «КПІ» пов'язують найбільші труднощі у оволодінні англійською мовою з говорінням (62, 5%), 25% – з аудіюванням, і лише по 6, 2% – з письмом і читанням. Причини прогалин частіше пов'язують з недостатньою практикою усного спілкування та проблемами з лексичним запасом.

На ряду з усвідомленням важливості знань англійської мови (анкетування 107 студентів-програмістів виявило, що переважна більшість з них, а саме 96,8%, усвідомлює важливість знань іноземної мови для їх майбутньої професії, 76% вважає, що ці знання матимуть велике значення під час прийняття на роботу), прослідковується